UZASADNIENIE

Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu” został utworzony wraz z otuliną, Rozporządzeniem Nr 10 Wojewody Bialskopodlaskiego z dnia 25 sierpnia 1994 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu” na terenie gmin: Łosice, Platerów, Sarnaki, Konstantynów, Janów Podlaski, Rokitno, Zalesie i Terespol, w celu ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych i historycznych fragmentu doliny Bugu.

W 1999 roku w następstwie wprowadzenia w Polsce reformy administracyjnej, teren Parku został rozdzielony na część mazowiecką i część lubelską. Po stronie mazowieckiej znalazły się gminy: Łosice, Sarnaki i Platerów, przynależne do powiatu łosickiego, a po stronie lubelskiej gminy: Janów Podlaski, Konstantynów, Rokitno, Terespol i Zalesie, przynależne do powiatu bialskiego.

Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu” leżący na terenie województwa mazowieckiego funkcjonuje na podstawie rozporządzenia Nr 57 Wojewody Mazowieckiego z dnia 20 maja 2005 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu” w części położonej w województwie mazowieckim (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2005 r. Nr 120 poz. 3563).

Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu” leżący na terenie województwa lubelskiego funkcjonuje na podstawie rozporządzenia Nr 69 Wojewody Lubelskiego z dnia 25 listopada 2005 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu” (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2005 r. Nr 238 poz. 3707).

Według aktualnego stanu prawnego, organem właściwym w sprawach związanych z parkami krajobrazowymi jest sejmik województwa, który przejął zadania w tym zakresie od wojewody na podstawie art. 21 pkt 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań w administracji publicznej w województwie (Dz. U. nr 92, poz. 753, ze zm.). Kompetencje sejmiku w zakresie ustanawiania i znoszenia parków krajobrazowych odnoszą się zarówno do form ochrony przyrody powołanych do życia przez ten organ, jak i tych ustanowionych przez wojewodów na podstawie poprzedniego stanu prawnego. Jednak rozporządzenia wojewodów nie mogą być zmieniane w drodze uchwał sejmików województw, lecz powinny być zastępowane nowymi aktami prawnymi.

Uchwała w sprawie parku krajobrazowego zgodnie z art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13, 426, 737 i 912) zwanej dalej „uoop”, powinna określać jego nazwę, obszar, przebieg granicy i otulinę, jeśli została wyznaczona, szczególne cele ochrony oraz zakazy właściwe dla danego parku krajobrazowego lub jego części wybrane spośród katalogu zakazów określonego w uoop. Zgodnie z art. 35 ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań w administracji publicznej w województwie, dotychczas obowiązujące akty prawa miejscowego zachowują moc do czasu wejścia w życie aktów wydanych na podstawie upoważnień zmienianych ww. ustawą. Tym samym rozporządzenie Nr 57 Wojewody Mazowieckiego z dnia 20 maja 2005 r. z chwilą wejścia w życie niniejszej uchwały zostaje uchylone z mocy ww. ustawy.

Mając na uwadze to, że po zmianie podziału administracyjnego Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu” znajduje się częściowo na terenie administrowanym przez Województwo Mazowieckie, a częściowo na terenie administrowanym przez Województwo Lubelskie, Sejmik Województwa Mazowieckiego i Sejmik Województwa Lubelskiego postanawiają traktować teren Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu” jako całość i ustanowić takie same zasady funkcjonowania obydwu części Parku.

Na podstawie wytycznych zawartych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie centralnego rejestru form ochrony przyrody (Dz. U. poz. 1080) uszczegółowiono przebieg granicy Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu” oraz jego otuliny sporządzając bazy danych przestrzennych dotyczące granic Parków w części położonej w województwie mazowieckim i lubelskim.

Na podstawie opracowanych baz danych przestrzennych przygotowano do przedmiotowej uchwały: poglądowe mapy granic Parku w części położonej w województwie mazowieckim (załącznik nr 1) i lubelskim (załącznik nr 4) wykaz współrzędnych punktów załamania granicy Parku w państwowym układzie współrzędnych płaskich prostokątnych "1992" w części położonej w województwie mazowieckim (załącznik nr 2) i lubelskim (załącznik nr 5) oraz wykaz współrzędnych punktów załamania granicy otuliny Parku w państwowym układzie współrzędnych płaskich prostokątnych "1992" w części położonej w województwie mazowieckim (załącznik nr 3) i lubelskim (załącznik nr 6).

Park wraz z otuliną obejmuje obszar całkowity o powierzchni 47 537,68 ha, w tym powierzchnia Parku wynosi 30 470,07 ha, powierzchnia otuliny wynosi 17 067,61 ha.

Dotychczas, powierzchnia Parku w części położnej w województwie mazowieckim, zgodnie z rozporządzeniem Nr 57 Wojewody Mazowieckiego z 20 maja 2005 r., wynosiła 15 393,00 ha, a jego otuliny: 7 909,00 ha. W związku z uszczegółowieniem przebiegu granicy zmieniła się powierzchnia zarówno Parku, jak i otuliny. Z przeprowadzonych wyliczeń wynika, że powierzchnia Parku wraz z otuliną położonego na terenie województwa mazowieckiego obejmuje obszar o powierzchni 22 972,23 ha, w tym powierzchnia Parku wynosi 15 235,01 ha, powierzchnia otuliny wynosi 7 737,22 ha.

Dotychczas, powierzchnia Parku wraz z otuliną w części położonej w województwie lubelskim, zgodnie z rozporządzeniem Nr Wojewody Lubelskiego z dnia 25 listopada 2005 r., wyniosła 15 511,00 ha, a jego otuliny: 9 222,00 ha. W związku z uszczegółowieniem przebiegu granicy zmieniła się powierzchnia zarówno Parku, jak i otuliny. Z przeprowadzonych wyliczeń wynika, że powierzchnia Parku wraz z otuliną położonego na terenie województwa lubelskiego obejmuje obszar o powierzchni 24 565,45 ha, w tym powierzchnia Parku wynosi 15 235,06 ha, powierzchnia otuliny wynosi 9 330,39 ha.

Różnica między powierzchniami zapisanymi w rozporządzeniach, a powierzchnią obliczoną po ustaleniu dokładnego przebiegu granicy Parku i otuliny wynika ze stopnia szczegółowości wyznaczenia granic oraz ze zwiększenia dokładności wykonywanych pomiarów. W latach ubiegłych przy wyznaczaniu granic Parku stosowano mniej dokładne metody planimetryczne, a obecne pomiary powierzchni dokonywano w systemie informacji przestrzennej.

Zgodnie z uoop park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Zgodnie z art. 16 ust. 3 i 4 uoop utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, która określa jego nazwę, obszar, przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, szczególne cele ochrony oraz zakazy właściwe dla danego parku krajobrazowego lub jego części, wybrane spośród zakazów, o których mowa w art. 17 ust. 1. W przedmiotowej uchwale wskazano zakazy wynikające z potrzeb ochrony Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”.

Z mocy ustawy, zakaz, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 projektu uchwały, tj. zakaz „realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (…)”, nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę i krajobraz parku krajobrazowego. Mając na uwadze, że zachowanie i popularyzacja wartości objętych ochroną prawną powinna odbywać się w warunkach zrównoważonego rozwoju, uwzględniającego potrzeby środowiskowe, gospodarcze i społeczne, niniejsza uchwała wprowadza dodatkowe odstępstwa od kilku zakazów.

Zakazy, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 3, 5 i 6 projektu uchwały, tj. zakaz „likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych (…)", zakaz „wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu (…)" oraz zakaz „dokonywania zmian stosunków wodnych (…)", nie dotyczą fragmentu obszaru, dla którego wykonywanie określonych prac odbywa się wyłącznie na podstawie koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż.

Zakaz, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 4 tj. zakaz „pozyskiwania do celów gospodarczych skał (…)" nie dotyczy wydobywania piasku i żwiru na powierzchni nie przekraczającej 2 ha przy przewidywanym rocznym wydobyciu nie przekraczającym 20 000 m³, a działalność będzie prowadzona bez użycia materiałów wybuchowych – zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2026 r. poz. 69).

Zakazy, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 5 i 6 tj. zakaz „wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu (…)" oraz zakaz „dokonywania zmian stosunków wodnych (…)", nie dotyczą czynności wykonywanych w ramach przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę i krajobraz Parku.

Kolejne odstępstwo odnosi się do zakazu, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 7 projektu uchwały, tj. „budowania nowych obiektów budowlanych (…)". W części Parku położonej w województwie mazowieckim nie będzie on dotyczył obszarów przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz budowy nowych obiektów budowlanych w granicach wyznaczonych przez obwiednię prowadzoną w odległości 50 m od zewnętrznych krawędzi skrajnych budynków tworzących zwartą zabudowę lub po zewnętrznych granicach działek, na których położone są te budynki, jeśli ich odległość od tych granic jest mniejsza niż 50 m, pod warunkiem, że odległość tej obwiedni nie będzie mniejsza niż 50 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, a także od zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne. Natomiast dla części Parku położonej w województwie lubelskim ww. odstępstwo sformułowane jest nieco inaczej, tj.: zakaz „nie dotyczy wykonywania prac związanych z robotami budowlanymi prowadzonymi do linii istniejącej zabudowy, dopuszczonymi do realizacji przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz.U. z 2026 r. poz. 524, 605 i 646) wykonywanymi wewnątrz kompleksów zwartej zabudowy posiadającej nie mniej niż 5 budynków, za wyjątkiem budynków o funkcji wyłącznie gospodarczej, pomiędzy którymi największa odległość sąsiadujących ze sobą budynków nie przekracza 100 m, będących uzupełnieniem terenów położonych w obrębie jednostek osadniczych rozumianych zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1443) dopuszczonymi w:

1) planie ochrony Parku lub planach ochrony innych form ochrony przyrody;
2) studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz planach ogólnych gmin;
3) ostatecznych decyzjach o warunkach zabudowy".

Wyżej opisane zróżnicowanie w formułowaniu treści odstępstwa od zakazu „budowania nowych obiektów budowlanych (…)" pomiędzy województwem mazowieckim i województwem lubelskim wynika z dotychczasowego stosowania odrębnych praktyk w tym zakresie w każdym z województw. Niemniej jednak cel zastosowania ww. odstępstwa pozostaje dla obydwu województw ten sam, tj. umożliwienie dogęszczania zabudowy w terenach już zurbanizowanych i w ten sposób wyjście naprzeciw potrzebom mieszkaniowym lokalnych społeczności.

Zapisy niniejszej uchwały umożliwiają, zgodnie z zapisami art. 16 ust. 1 uoop, zachowanie i popularyzację wartości przyrodniczych, historycznych, kulturowych oraz krajobrazowych Parku w warunkach zrównoważonego rozwoju. Przewiduje się, że projekt uchwały nie wpłynie na zmianę uwarunkowań społecznych oraz nie spowoduje skutków finansowych.

Niniejszy projekt zgodnie z art. 16 ust. 4 uoop podlega uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie, Radą Gminy Platerów, Radą Gminy Sarnaki, Radą Miasta i Gminy Łosice dla części Parku położonej w województwie mazowieckim.